

> Retouradres Postbus 16275 2500 BG Den Haag

Aan
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Cluster Ambtsberichten
T.a.v.
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Directie Dienstverlening

Afdeling Expertise
Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 16275
2500 BG Den Haag

Infolijn 088 – 0430 430

www.ind.nl

Contactpersoon
Secretariaat

Datum 19 januari 2021
Betreft Terms of Reference (ToR) voor algemeen ambtsbericht Irak

Datum
19 januari 2021

Ons kenmerk
3186774

Geachte,

Bijlagen
--

Hierbij, onder verwijzing naar de afspraken tussen het Ministerie van Justitie en Veiligheid en het Ministerie van Buitenlandse Zaken, een verzoek om een nieuw algemeen ambtsbericht Irak dat een update geeft van de situatie in Irak ten opzichte van het vorige algemeen ambtsbericht Irak van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. In deze brief wordt een overzicht gegeven van aandachtspunten die met het oog op de beleidsvorming door de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid en de uitvoeringspraktijk van de IND bespreking behoeven in het door het Ministerie van Buitenlandse Zaken uit te brengen ambtsbericht met betrekking tot de algemene situatie in Irak. Mede aan de hand van het te verschijnen ambtsbericht kunnen aanvragen van Iraakse migranten goed worden beoordeeld. Deel 1 van de ToR ziet er vooral op om een beoordeling op basis van artikel 15C van de Kwalificatierichtlijn te kunnen doen. Deel 2 is bedoeld om het vaststellen van de identiteit en nationaliteit te vergemakkelijken, mede ook met het oog op eventuele terugkeer. Deel 3 gaat om onderwerpen die van belang zijn voor een toetsing of iemand als vluchteling wordt aangemerkt of dat er sprake is van een reëel risico van schending van artikel 3 EVRM. Deel 4 Vluchtelingen en ontheemden is vooral van belang voor de beoordeling of er sprake is van een verblijfs- of vestigingsalternatief. Deel 5 ziet vooral op onderwerpen die zien op terugkeer.

Ik wijs op het asielbeleid ten aanzien van Irak, zoals neergelegd in de Vreemdelingencirculaire 2000 (C) C7 Landgebonden beleid 13. De belangrijkste elementen daaruit zijn dat Iraakse LHBT's aangemerkt worden als groep die systematisch wordt blootgesteld aan vervolging in de zin van artikel 1A Vluchtelingenverdrag. Voorts zijn de volgende groepen uit Irak (met uitzondering van de Koerdistan Autonome Regio (KAR)) aangemerkt als kwetsbare minderheidsgroep: christenen; mandeeërs; jezidi's; joden; shabak; kaka'i; bahai; Turkmenen; en staatloze Palestijnen.

Ik stel het op prijs indien onderstaande onderwerpen in dit ambtsbericht worden behandeld en dat in het ambtsbericht, waar relevant, melding wordt gemaakt van eerder door het Ministerie van Buitenlandse Zaken gepubliceerde

(deel)ambtsberichten over Irak en dat bij elk onderwerp wordt ingegaan op veranderingen in de situatie t.o.v. de situatie in de vorige verslagperiode.

Belangrijk is voor het Ministerie van Justitie en Veiligheid dat steeds duidelijk wordt aangegeven of gesproken wordt over geheel Irak dan wel over één of meerdere gebieden in Irak, waarbij het in ieder geval van belang is dat steeds duidelijk is of ook/alleen over de KAR wordt gesproken en/of over welke specifieke autoriteiten/veiligheidstroepen/gewapende groepen.

Input van maatschappelijke relevante organisaties is betrokken bij de totstandkoming van deze brief.

Directie Dienstverlening

Afdeling Expertise
Team Onderzoek en
Expertise Land en Taal

Datum
19 januari 2021

Ons kenmerk
3186774

1. Politieke en veiligheidssituatie

1.1. Veiligheidssituatie

- 1.1.1. Wat is de veiligheidssituatie in de verschillende provincies en gebieden in Irak en hoe was deze in vergelijking tot de veiligheidssituatie in voorgaande verslagperioden op de punten:
 - i. soort/vormen en actoren van geweld ((zelfmoord)aanslagen, gevechten door veiligheidstroepen en/of milities, geweld tijdens protesten, tribaal geweld, geweld door ISIS/andere gewapende groepen);
 - ii. worden burgers willekeurig en/of op grote schaal slachtoffer van geweld?
- 1.1.2. Hoe is de situatie specifiek in de steden *Bagdad, Arbil, Basra en Mosul*?
- 1.1.3. Wie voorzagt in de handhaving van orde en veiligheid in welke gebieden/steden, officieel en in de praktijk? Wat is de situatie en het vermogen van de betreffende actoren voor wat betreft ordehandhaving in de steden en dorpen?
 - 1.1.3.1. Wie voorzagt in de ordehandhaving in de betwiste gebieden en in gebieden die onder controle hebben gestaan van ISIS?
 - 1.1.3.2. Zijn er gebieden/steden die effectief buiten de macht/controle van de centrale autoriteiten of de KRG vielen (welke en wie heeft/hebben daar de macht)?
 - 1.1.3.3. In welke gebieden en steden zijn onder de Iraakse autoriteiten vallende milities aanwezig in Irak?
 - 1.1.3.4. Welke taken hebben zij toegekend gekregen en welke taken en activiteiten verrichtten zij in de praktijk?
 - 1.1.3.5. In hoeverre hebben de autoriteiten politieke invloed over deze milities?
 - 1.1.3.6. In hoeverre hebben deze milities (politieke) invloed op/binnen de autoriteiten?
 - 1.1.3.7. Wat is (daarnaast) de invloed van onder de Iraakse autoriteiten vallende milities in de verschillende gebieden en grote steden in Irak en merken burgers invloed van deze milities in hun dagelijkse leven/bepaalde omstandigheden en zo ja hoe?
 - 1.1.3.8. Zijn er spanningen en/of hebben er botsingen plaatsgevonden tussen veiligheidsorganisaties/milities onderling? Zo ja, waar en heeft dit consequenties voor burgers?

- 1.1.4. Vindt er gedwongen rekrutering/ronseling plaats door het leger en/of de militias? Zo ja, door wie, waar en op welke schaal? Wie zijn hiervan het slachtoffer (vrouwen, kinderen, bepaalde bevolkingsgroepen, et cetera)?
- 1.1.5. Zijn buitenlandse actoren actief op veiligheidsgebied in Irak; zo ja, welke gevolgen heeft dit voor burgers en/of (voormalige) strijders in Irak zoals (voormalige) strijders van de PKK of YPG?
- 1.1.6. Wat zijn de veiligheidsrisico's voor burgers in gebied waar ISIS gedurende langere tijd de controle heeft gehad?
- 1.1.7. In welke gebieden van Irak zijn ISIS-strijders/-cellen aanwezig?
 - 1.1.7.1. Tegen wie en/of wat richten hun gewelddadigheden zich?
 - 1.1.7.2. In welke gebieden/steden/wijken vinden bedreigingen van of aanslagen gericht tegen burgers plaats door (voormalige) aanhangers/strijders van ISIS? Kunnen zij, indien zij plaatselijk bedreigd worden van de zijde van IS, daaraan ontkomen door naar Bagdad of een andere grote stad in centraal-Irak of naar de KAR te gaan? In hoeverre kunnen zij daar daadwerkelijk verblijf krijgen?
 - 1.1.7.3. In hoeverre lopen burgers risico slachtoffer te worden van acties gericht tegen (voormalige) strijders/aanhangers van ISIS of soortgelijke groepen?
 - 1.1.7.4. Wat is de mate van bescherming van burgers in verschillende gebieden/provincies door autoriteiten (Centraal-Iraakse en de KRG) dan wel andere actoren? In hoeverre is het mogelijk zich aan een dreiging te onttrekken door zich elders in Irak te vestigen (wat is nodig voor dit laatste)?

1.2. Politieke ontwikkelingen (bestuurlijk en/of op het gebied van machtsuitoefening)

- 1.2.1. Hoe is de relatie tussen de Centraal-Iraakse en KRG autoriteiten?
- 1.2.2. Zijn er in de verslagperiode ontwikkelingen m.b.t. de officiële en daadwerkelijke grens tussen centraal Irak en de KAR? Welke provincies/districten vallen momenteel de facto en/of de jure onder het bestuur van de KAR?
- 1.2.3. Hoe is de bestuurlijke situatie in de betwiste gebieden? Welke veiligheidstroepen en welke bestuurlijke autoriteiten zijn daar in verschillende regio's aanwezig?
- 1.2.4. Heeft de overname van betwiste gebieden door de autoriteiten in Bagdad gevolgen gehad voor het dagelijks leven van burgers (welke)?

2. Identiteit, nationaliteit en documenten

2.1. Documenten

- 2.1.1. Is er nieuwe informatie of zijn er relevante ontwikkelingen op dit gebied (welke)?
In hoeverre kan men (veilig) reizen en toegang krijgen tot basisvoorzieningen indien men niet beschikt over persoonlijke identiteitsdocumenten zoals Civil Status ID, Iraqi Nationality Certificate en Iraqi National Identity Card? In hoeverre zijn deze verkrijgbaar in het buitenland?

Directie Dienstverlening

Afdeling Expertise
Team Onderzoek en
Expertise Land en Taal

Datum

19 januari 2021

Ons kenmerk

3186774

3. Mensenrechten

Directie Dienstverleners

Afdeling Expertise
Team Onderzoek en
Expertise Land en Taal

3.1. Toezicht en rechtsbescherming

3.1.1. Worden aangiftes door de politie in behandeling genomen?

3.1.1.1. Van welke factoren hangt dit af?

3.1.1.2. Krijgt men een schriftelijke bevestiging van de aangifte?

3.1.1.3. Welke mogelijkheden bestaan er om bescherming te zoeken bij andere (hogere) autoriteiten indien de politie in gebreke blijft?

3.1.1.4. Heeft het in de praktijk zin bescherming te zoeken bij deze instanties?

3.1.1.4.1. Van welke factoren hangt dit af?

3.1.2. In hoeverre kunnen ngo's of internationale organisaties bij het zoeken naar bescherming behulpzaam zijn?

3.1.3. Worden er daders/verdachten in het algemeen vervolgd en bestraft voor handelingen als marteling, ernstige mishandeling en verkrachting? Zo niet, wat is de reden voor het feit dat de overheid hen voor deze feiten niet vervolgd en/of bestraft worden?

Datum

19 januari 2021

Ons kenmerk

3186774

3.2. Naleving en schendingen

3.2.1. Vrijheid van meningsuiting

3.2.1.1. In hoeverre vindt gericht geweld plaats tegen journalisten en mediakantoren? In hoeverre worden journalisten gearresteerd? Wie zit(ten) achter dit geweld, met welke reden? Zijn plegers van geweld en intimidatie jegens journalisten en demonstranten door de Iraakse autoriteiten strafrechtelijk vervolgd?

3.2.1.1. Kunt u beschrijven hoe er opgetreden wordt tegen critici van de overheid en militias in Centraal Irak en de KAR? In hoeverre was er sprake van geweld tegen demonstranten, en intimidatie van en aanslagen op openlijke critici?

3.2.1.2. Kunt u aangeven op welke schaal en op welke wijze (online) publicaties van Irakezen die zich kritisch hebben geuit binnen en buiten Irak gemonitord worden door de Irakese autoriteiten? Welke consequenties kan dit hebben voor betrokkenen?

3.2.2. Vrijheid van godsdienst en levensovertuiging

3.2.2.1. In hoeverre kunnen de verschillende religieuze groepen in Irak openlijk hun geloof belijden? Welke problemen komen Irakezen in de praktijk in het dagelijks leven tegen in de verschillende gebieden in Irak ten gevolge van hun religie of levensovertuiging? Kunnen zij bij de autoriteiten bescherming vragen in geval van conflicten (bijv. over grond) dan wel discriminatoire kwesties?

3.2.2.2. Welke religieuze groepen zijn aanwezig in het noorden van centraal Irak?

3.2.2.3. In hoeverre zijn in steden als Bagdad, Basra en Kirkuk en in het zuiden van Irak christenen, jezidi's, soennieten, mandeërs, kaka'i woonachtig?

3.2.2.4. a. Wanneer wordt men in Irak als 'afvallige' beschouwd door overheid, militias of medeburgers? In hoeverre vindt er eengerelateerd geweld plaats tegen afvalligen? Hoe kijkt men aan tegen bekeerlingen? Hoe en wanneer beïnvloedt afvalligheid/het niet belijden van het geloof/bekering tot een andere religie dan de islam de positie van een persoon (is dit ook het geval indien men zich niet in het openbaar kenbaar maakt als zodanig; is dit ook het geval

indien men niet voldoet aan religieuze verplichtingen)? Wat is de situatie van personen die zich kritisch uitlaten over de islam? Kunt u aangeven of en in hoeverre personen die de islam niet praktiseren een veiligheidsrisico lopen? Vanuit welke zijde kunnen eventuele problemen worden verwacht en om wat voor een soort problemen gaat het dan? Kunt u aangeven of er hierbij regionale verschillen zijn?

b. Is er sprake van geweld of bedreiging tegen personen die zich met hun levenswijze, en/of kledestijl of anderszins (waaronder tatoeages) niet conformeerden aan islamitische voorschriften in de ogen van (een deel van) hun omgeving? Is er sprake van geweld of bedreiging tegen personen met een (vermeende) westerse kledestijl/uiterlijk?

- 3.2.2.4.1. Zijn hierin regionale verschillen waar te nemen in Irak en de KAR en zijn er verschillen tussen platteland en stad?
- 3.2.2.4.2. In hoeverre spelen autoriteiten, milities en medeburgers een rol bij geweld of bedreiging tegen personen beschouwd als 'afvalligen', bekeerlingen, islam-critici, niet-conformisten en/of met een (vermeende) westerse kledestijl/uiterlijk?
- 3.2.2.4.3. Zijn er strafwetbepalingen ingezet in dergelijke gevallen (zo ja, welke)?
- 3.2.2.5. Kan bescherming worden ingeroepen en verkregen van de Centraal-Iraakse en/of Koerdische autoriteiten bij problemen ten gevolge van religie of levensovertuiging waaronder (vermeende) afvalligheid, atheïsme, bekering en westerse kledestijl/levenswijze?
- 3.2.2.6. In het vorige ambtsbericht staat *"In 2015 werd in de Koerdische regio een wet aangenomen voor de erkenning en bescherming van religieuze minderheden, waarin vrijheid van godsdienst is opgenomen. In vergelijking met federaal Irak zou de situatie voor bekeerlingen in de Koerdische regio beter zijn. Naar verluidt zijn de Koerdische autoriteiten niet in staat om elke individuele bekeerling te beschermen tegen mogelijke wraakacties van diens familie of stam."* Zijn er gevallen bekend waarin bekeerlingen (toereikende) bescherming hebben gekregen van Koerdische autoriteiten? Waaruit blijkt dat/in welke zin is de situatie voor bekeerlingen in de Koerdische regio beter (is/zou zijn) dan in federaal Irak? Heeft de wet van 2015 een vooruitgang in de situatie van bekeerlingen met zich meegebracht?

3.2.3. Bewegingsvrijheid

- 3.2.3.1. Is er sprake van beperkende omstandigheden en/of maatregelen voor Irakezen (niet-ontheemden) die door Irak reizen?
- 3.2.3.2. Kunt u aangeven welke maatregelen die de bewegingsvrijheid beperken de autoriteiten hebben doorgevoerd n.a.v. de coronacrisis? Worden bijv. reisbewegingen gemonitord en zijn medische of andere gevoelige persoonsgegevens op grote schaal beschikbaar geworden voor de autoriteiten? Wordt er door de autoriteiten ook voor andere doeleinden gebruik gemaakt van de informatie dan om corona te bestrijden, bijv. om personen met een bepaald profiel extra te monitoren?

3.2.4. Doodstraf

Directie Dienstverlening

Afdeling Expertise
Team Onderzoek en
Expertise Land en Taal

Datum

19 januari 2021

Ons kenmerk

3186774

Voor welke delicten wordt de doodstraf opgelegd en wordt de doodstraf ook daadwerkelijk voltrokken?

Directie Dienstverlening

Afdeling Expertise
Team Onderzoek en
Expertise Land en Taal

3.2.5. Bloed- en erekwesties

- 3.2.5.1. Welke alternatieve oplossingen bestaan er voor bloed- en erekwesties (in plaats van bloed- en eerwraak)? Worden de autoriteiten hier in gevallen bij betrokken? Zo nee, in hoeverre wordt een eventuele oplossing door de autoriteiten geaccepteerd en in hoeverre houden deze oplossingen vervolgens stand?
- 3.2.5.2. Bieden de autoriteiten in Irak en de KAR bescherming tegen dreigende eerwraak en zo ja, op welke wijze kan bescherming worden geboden (wetgeving, opvanghuizen, hulporganisaties, etc.)? Is het voor het verkrijgen van bescherming nog relevant wat de grondslag is van de eerwraak (religie, buitenechtelijke relaties, etc.)? In hoeverre verschilt de bescherming die mannen vs. vrouwen kunnen krijgen bij dreigende eerwraak?
- 3.2.5.3. Kunt u aangeven hoe vaak en in welke situaties personen uitgestoten of vogelvrij verklaard worden door hun eigen stam? Wat zijn de consequenties als iemand vogelvrij verklaard wordt door zijn stam hiervan? Zijn de autoriteiten in staat om bescherming te bieden in het geval iemand heeft te vrezen voor stammengeweld? Kan men zich elders vestigen om de gevolgen te ontlopen?
- 3.2.5.4. Is een vogelvrijverklaring rechtsgeldig in Irak? In hoeverre wordt een document afgegeven die een vogelvrijverklaring bekrachtigt?

Datum

19 januari 2021

Ons kenmerk

3186774

3.3. *Positie van specifieke groepen*

3.3.1. Etnische groepen

- 3.3.1.1. Hoe is de situatie van Koerden in gebied dat geruime tijd onder controle van ISIS is geweest? Zijn hierin regionale verschillen waar te nemen? Hoe is hun positie specifiek in de stad Mosul?
- 3.3.1.2. Hoe is de positie van Koerden in de betwiste gebieden waar Iraakse autoriteiten de controle hebben overgenomen van de Peshmerga? Hoe is hun situatie specifiek in de stad Kirkuk.
- 3.3.1.3. In hoeverre zijn er scholen in Irak buiten de KAR waar in het Koerdisch wordt lesgegeven (en sinds wanneer)? In hoeverre spreken kinderen die op dergelijke scholen onderwijs volgen, Arabisch?
- 3.3.1.4. Hoe is de situatie van Turkmenen in gebied dat geruime tijd onder controle van ISIS is geweest? Zijn hierin regionale verschillen waar te nemen? Welke invloed heeft de religieuze richting van Turkmenen, sjiisme en soennisme, hierop?
- 3.3.1.5. Hoe is de positie van Turkmenen in verschillende regio's/steden in de betwiste gebieden in Irak?
- 3.3.1.6. Hoe is de situatie van Fayli-Koerden in Irak?
 - 3.3.1.6.1. Is hierin een regionaal verschil waar te nemen?
- 3.3.1.7. Hoe is de veiligheidssituatie voor Palestijnen in Irak en hoe is deze in vergelijking met vorige verslagperioden?
 - 3.3.1.7.1. Is hierin een regionaal verschil waar te nemen? (zo ja, in welke zin?) Hoe is hun situatie specifiek in Bagdad?)
 - 3.3.1.7.2. Kunnen zij een effectief beroep doen op bescherming? (zo ja, waar en bij wie)?
 - 3.3.1.7.3. In hoeverre hebben Palestijnen bewegingsvrijheid?
 - 3.3.1.7.4. Welke documenten hebben Palestijnen in/uit Irak?

- 3.3.1.7.5. Kunnen Palestijnen die Irak zijn ontvlucht, naar Irak terugkeren en aldaar weer legaal verblijf krijgen? Zo ja, zijn hier bepaalde voorwaarden en procedures voor?
- 3.3.1.8. Hoe is de situatie van zwarte Irakezen?

Directie Dienstverlening

Afdeling Expertise
Team Onderzoek en
Expertise Land en Taal

Datum

19 januari 2021

Ons kenmerk

3186774

3.3.2. Religieuze groepen

- 3.3.2.1. Hoe is de veiligheidssituatie en positie van jezidi's in de verschillende regio's in Irak? Welke regionale verschillen bestaan hierin? Hoe is de veiligheidssituatie en positie in de regio's/steden/dorpen waar zij (voorheen) de meerderheid vorm(d)en? Hoe is hun veiligheidssituatie en positie specifiek in Sinjar (zijn er inmiddels jezidi's daarheen teruggekeerd)? Wat is de situatie van jezidi's die vanuit centraal-Irak naar de KAR zijn gevlucht?
- 3.3.2.2. Hoe is de veiligheidssituatie en positie van de overige religieuze minderheden in de verschillende regio's in Irak? Welke regionale verschillen bestaan hierin? Hoe is hun veiligheidssituatie en positie in de regio's/steden/dorpen waar zij (voorheen) de meerderheid vorm(d)en? Hoe is hun situatie specifiek in Bagdad en Basra?
- 3.3.2.3. Wat is specifiek de situatie van bevrijde/teruggekeerde Irakezen die gevangengenomen en misbruikt en/of verhandeld zijn door ISIS-aanhangers? Is hierin een onderscheid te maken naar religieuze afkomst?
- 3.3.2.4. Zijn er gebieden/steden/dorpen in Irak (waar) waar religieuze minderheidsgroepen hun geloof in de openbaarheid konden uiten zonder ten gevolge hiervan gevaar te lopen; kunnen zij bijvoorbeeld religieuze bijeenkomsten bijwonen, in openbare ruimtes bidden, zichtbaar religieuze attributen dragen? Zijn er gebieden (waar) waar zij gedwongen worden zich aan islamitische religieuze voorschriften (welke) te houden en risico liepen slachtoffer te worden van represailles als zij dit niet deden?
- 3.3.2.5. Zijn er gebieden/steden in Irak (waar) waar verschillende religieuze minderheidsgroepen bescherming kunnen krijgen in geval van bedreigingen, discriminatie of geweld tegen hen (welke groepen en van de zijde van wie)?
- 3.3.2.6. Hoe is de situatie van soennitische Arabieren en Turkmenen in voormalige ISIS-gebieden?
- 3.3.2.7. Hoe is de situatie voor soennitische Arabieren in Bagdad?
- 3.3.2.8. In hoeverre worden naar voormalige ISIS-gebieden terugkerende soennitische Arabieren en Turkmenen in de praktijk toegelaten en kunnen zij opnieuw legaal verblijf krijgen in hun plaats van herkomst? In hoeverre worden zij gedwongen zich elders te vestigen (waar)? In hoeverre kunnen zij zich elders vestigen?
- 3.3.2.9. Hoe is de situatie van soennitische Arabieren en Turkmenen in voormalige ISIS-gebieden die niet aanwezig waren in deze gebieden ten tijde van de controle van ISIS over deze gebieden maar die later daarheen zijn (terug)gegaan?
- 3.3.2.10. Lopen soennitische Arabieren en Turkmenen gevaar (willekeurig) gearresteerd/vastgezet te worden vanwege het vermoeden dat zij op de terrorismelijst staan en zo ja, is er iets te zeggen over de achtergrond van deze personen? In hoeverre vinden wraakacties plaats jegens soennitische Arabieren en Turkmenen, door wie/wat

- en in hoeverre vinden wraakacties plaats na aanslagen/incidenten die worden toegeschreven aan ISIS-strijders?
- 3.3.2.11. Ondervinden familie-/stam-/clanleden van (vermeende) ISIS aanhangers/sympathisanten problemen? In hoeverre hangen ondervonden problemen samen met de (vermeende) activiteiten/steun/uitingen van het verdachte (ISIS) familie-/stamlid?
- 3.3.2.12. Op welke wijze en op welke schaal ondervinden personen die geassocieerd worden met IS problemen? Is dit een regionaal probleem of ondervindt een persoon die wordt geassocieerd met IS in heel Irak problemen? Wat maakt dat iemand wordt geassocieerd met ISIS?

3.3.3. Deserteurs

- 3.3.3.1. Kunt u aangeven of er nieuwe ontwikkelingen op het gebied van militaire dienstplicht en/of strafrechtelijke vervolging ten aanzien van desertie van het Iraakse leger en Peshmerga zijn?

3.3.4. LHBT

- 3.3.4.1. Kunt u aangeven of er sinds de vorige verslagperiode een verandering is ten aanzien van de (juridische) positie van LHBT-ers? Kunt u daarbij zowel de situatie in centraal-Irak als de KAR beschrijven?
- 3.3.4.2. Kunt u hierbij ingaan op de houding van de autoriteiten jegens LHBT's en de houding van de maatschappij jegens hen (en daarbij ingaan op in hoeverre de houding al dan niet van negatieve invloed is op de bestaansmogelijkheden, bijv. mbt de toegang tot documenten, medische zorg, onderdak, inkomsten, onderwijs, etc.)?
- 3.3.4.3. Voeren de autoriteiten een actief vervolgingsbeleid tegen LHBT's? Zo ja, ik verzoek een indicatie te geven van de schaal waarop dit gebeurt.
- 3.3.4.4. Is er nog een onderscheid te maken in de positie van een lesbische, homoseksuele, biseksuelen of transgenders?
- 3.3.4.5. Ik verzoek in te gaan op mogelijke ernstige gevallen van discriminatie en/of geweld (waaronder eerderegerelateerd geweld) van LHBT's door de autoriteiten en/of door medeburgers waaronder familie en bekenden.
- 3.3.4.6. Indien LHBT's ernstige problemen van medeburgers ondervinden, bieden de autoriteiten bescherming hiertegen? Kan een homoseksueel, biseksueel of transgender persoon aangifte doen van geweld of bedreiging wegens zijn/haar (vermeende) geaardheid? Hoe gaat de politie over het algemeen met dit soort aangiftes om?
- 3.3.4.7. Zijn er met betrekking tot bovenstaande vragen inzake LHBT's, voor zover relevant regionale verschillen?
- 3.3.4.8. Zijn er maatschappelijke organisaties die opkomen voor de rechten van LHBT's en zo ja, waaruit bestaan hun activiteiten? Wat is de veiligheidssituatie van medewerkers van dergelijke organisaties?

3.3.5. FGM

- 3.3.5.1. Is er nieuwe informatie of zijn er relevante ontwikkelingen te melden op dit gebied in centraal Irak en in de KAR (welke)?
- 3.3.5.1.1. In het AAB 2019 staat dat FGM in de KAR sinds 2011 bij wet verboden is. Is bekend hoe effectief en doeltreffend deze

Directie Dienstverlening

Afdeling Expertise
Team Onderzoek en
Expertise Land en Taal

Datum

19 januari 2021

Ons kenmerk

3186774

wetgeving in de praktijk blijkt voor personen die vrezen voor FGM/ter voorkoming van FGM?

3.3.5.1.2. Is FGM ook bij wet verboden in Irak? Is bekend hoe effectief en doeltreffend deze wetgeving in de praktijk blijkt voor personen die vrezen voor FGM/ter voorkoming van FGM?

3.3.6. Vrouwen

3.3.6.1. Kunt u aangeven of er een verschil is ten opzichte van de vorige verslagperiode mbt de positie van alleenstaande en gescheiden vrouwen/weduwen?

3.3.6.1.1.1. Wat is de gebruikelijke situatie van weduwen of gescheiden vrouwen? Wonen zij alleen of wordt hen bij de familie onderdak geboden?

3.3.6.1.2. Wat is de situatie in Irak van alleenstaande zelfstandig (zonder andere familieleden) wonende vrouwen (financieel en sociaal (werk, netwerk, contacten, acceptatie, discriminatie, uitbuiting, wonen, steun door familie) en qua veiligheid en bescherming), zowel in centraal-Irak als de KAR? Is er verschil in de situatie van alleenstaande zelfstandig wonende vrouwen tussen vrouwen die gehuwd zijn geweest en die nooit gehuwd zijn geweest en die kinderen hebben en geen kinderen hebben?

3.3.6.1.2.1. Zijn er regionale verschillen waar te nemen? In hoeverre heeft (voormalige) aanwezigheid van ISIS(-strijders) in het gebied invloed hierop? Zijn verschillen waar te nemen tussen stad en platteland? Zijn verschillen waar te nemen naar etnische en/of religieuze achtergrond? Is hierin een verslechtering/verbetering waar te nemen (in een bepaald gebied of voor vrouwen uit een bepaalde etnische/religieuze/sociale groep) in de loop van de afgelopen paar jaar?

3.3.6.1.3. Hoe is de veiligheidssituatie van alleenstaande vrouwen in voormalig ISIS-gebied, al dan niet na terugkeer naar dit gebied na ontheemd te zijn geweest?

3.3.6.1.4. In hoeverre kunnen alleenstaande vrouwen die terugkeren naar Irak terugkeren naar hun ouderlijk gezin, een ander familielid of sociaal netwerk? Zijn gevallen bekend waarin dergelijke vrouwen slachtoffer werden van geweld?

3.3.6.1.5. In welke sociale omstandigheden leven vrouwen in Irak die door hun familie zijn verstoten?

3.3.6.1.6. Hoe was de bewegingsvrijheid voor vrouwen in de verschillende gebieden/steden? Hoe was de bewegingsvrijheid specifiek voor alleenstaande zelfstandig wonende vrouwen?

3.3.6.1.7. Zijn gevallen bekend waarin alleenstaande zelfstandig wonende vrouwen indien nodig bescherming kregen van de Iraakse autoriteiten?

3.3.6.1.8. In hoeverre komt ontvoering of mensenhandel van vrouwen voor in Irak; in hoeverre komt dit meer voor bij alleenstaande zelfstandig wonende vrouwen (in ontheemdenkampen en daarbuiten)? Wordt actie ondernomen door de autoriteiten als sprake is van verdwijning van een persoon (uit een ontheemdenkamp of daarbuiten)?

3.3.7. (Alleenstaande) minderjarigen

3.3.7.1. Tot welke leeftijd is iemand wettelijk minderjarig?

Directie Dienstverlening

Afdeling Expertise
Team Onderzoek en
Expertise Land en Taal

Datum

19 januari 2021

Ons kenmerk

3186774

- 3.3.7.2. Vanaf welke leeftijd is men handelingsbekwaam?
- 3.3.7.3. Tot welke leeftijd geldt de leerplicht?
- 3.3.7.4. Kan/dient aan een minderjarige een zelfstandig reis- en/of identiteitsdocument (te) worden verstrekt? Zo ja, vanaf welke leeftijd?
 - 3.3.7.4.1. Kan een minderjarige deze documenten zelfstandig aanvragen of is instemming en/of begeleiding door een meerderjarige vereist? Welke voorwaarden bestaan met betrekking hiertoe indien de ouders gescheiden zijn of indien de vader is overleden?
- 3.3.7.5. Door wie en waar worden minderjarigen die niet langer opvang hebben bij de ouders (bijv. omdat deze zijn overleden) normaal gesproken opgevangen? Is er een stelsel van pleegzorg beschikbaar? Zo ja, hoe is het toezicht geregeld?
 - 3.3.7.5.1. Zijn er overheidsinstellingen belast met de opvang van alleenstaande minderjarigen in het algemeen en opvang van repatrianten in het bijzonder? Zo ja, welke?
 - 3.3.7.5.2. Zijn opvangtehuizen voor minderjarigen aanwezig?
 - 3.3.7.5.2.1. Voor welke minderjarigen zijn deze opvangtehuizen bestemd?
 - 3.3.7.5.2.2. Bestaat hierin een verschil naar etnische of religieuze afkomst van de minderjarige?
 - 3.3.7.5.2.3. Zijn er in het algemeen voldoende plaatsen beschikbaar?
 - 3.3.7.5.2.4. Wat zijn de omstandigheden in deze opvanghuizen? Welke voorzieningen als het kunnen volgen van onderwijs, de kwaliteit van de medische zorg, de kwaliteit van het eten, de beschikbaarheid van nachtopvang, de kleding en de beschikbaarheid van sanitaire voorzieningen zijn aanwezig? Dit alles naar lokale maatstaven.
 - 3.3.7.5.2.5. Zijn de opvanghuizen toegankelijk voor uit het buitenland terugkerende alleenstaande minderjarige Irakezen? Welke voorwaarden/regels stellen de Iraakse en Koerdische autoriteiten aan het realiseren van een opvangvoorziening voor de zowel zelfstandige als gedwongen terugkeer van alleenstaande minderjarige Irakezen?
 - 3.3.7.5.3. Hoe gebruikelijk is het – gegeven de sociale structuur van de samenleving – dat een minderjarige geen opvang bij één van deze personen en/of instellingen heeft?
 - 3.3.7.5.4. Hoe is het toezicht op opvanghuizen geregeld?

Directie Dienstverlening

Afdeling Expertise
Team Onderzoek en
Expertise Land en Taal

Datum

19 januari 2021

Ons kenmerk

3186774

4. Vluchtelingen en ontheemden

Ik verzoek u ten aanzien van het gebruik van de term vluchteling rekening te houden met het onderscheid in het dagelijks taalgebruik en het juridische begrip vluchteling.

- 4.1. Wat zijn voorwaarden voor Irakezen om zich in een andere woonplaats en/of provincie te vestigen? Is er een verandering ten opzichte van de vorige verslagperiode voor wat betreft de mogelijkheid voor iemand van buiten de KAR om toegang te krijgen tot de KAR en zich aldaar te vestigen? Zijn met betrekking hiertoe verschillen tussen ontheemden en niet-ontheemden en tussen etnische en/of religieuze groepen? Hoe is dit voor Irakezen die zich vanuit het buitenland hervestigen in Irak?
- 4.2. Waar in Irak worden binnenlandse ontheemden opgevangen? Hoe is de feitelijke situatie in deze gebieden en hoe zijn de omstandigheden van opvang?

Zijn er verschillen in de situatie van de verschillende bevolkingsgroepen in ontheemdenkampen in de KAR?

- 4.3. Wat zijn de wettelijke bepalingen in Centraal-Irak en de KAR met betrekking tot ontheemden?
- 4.3.1. In hoeverre kunnen ontheemden zich in de verschillende regio's in Irak, waaronder de KAR, registreren in de nieuwe verblijfplaats?
- 4.3.2. In hoeverre kan men zich vrij bewegen buiten de verblijfplaats en in hoeverre kan men zich overal vestigen?
- 4.3.3. In hoeverre spelen etnische/religieuze/andere factoren hierin mee?
- 4.3.4. In hoeverre zijn dergelijke bepalingen van toepassing indien men terugkeert vanuit het buitenland, na vertrek naar het buitenland vanuit een situatie van ontheemding binnen Irak?
- 4.3.5. Hoe kan men verblijf in voormalig woongebied regelen?
- 4.3.6. Kan iedereen vanuit een situatie van ontheemding naar oude woongebieden terugkeren; wie niet en om welke reden niet en wie/wat bepaalt dit?
- 4.3.7. Worden voorwaarden gesteld aan terugkeer naar herkomstgebieden door (lokale) autoriteiten, formeel en/of in de praktijk? In hoeverre komt gedwongen rekrutering als voorwaarde voor (in welke vorm)? In hoeverre geldt dit alles voor vanuit het buitenland teruggekeerde Irakezen? In hoeverre speelt het behoren tot een bepaalde etnische/religieuze groepering een rol?
- 4.3.8. Hoe kunnen ontheemden een nieuwe woonplaats registreren indien zij besluiten niet terug te keren naar hun voormalig woongebied/wijk?
- 4.3.8.1. Bestaat een verschil tussen deze woonregistratie en registratie als ontheemde?
- 4.3.8.2. Zijn er op dit gebied beperkingen voor bepaalde bevolkingsgroepen?
- 4.3.9. Welke provincies en grote steden kenden welke toegangs- en toelatingsrestricties; in regelgeving en/of in de praktijk? Wat zijn regels en voorwaarden in de verschillende regio's en de steden Basra, Bagdad en Arbil, indien men zich elders wil vestigen dan waar men oorspronkelijk vandaan komt? Kunt u in het bijzonder ingaan op de situatie in Bagdad en daarbij ingaan op de ontwikkelingen de afgelopen twee jaar en sinds UNHCR hier een standpunt over uitbracht in 2019?
- 4.3.10. In hoeverre wordt druk uitgeoefend op ontheemden om terug te keren naar hun herkomstregio, m.n. naar gebied dat voorheen door IS werd gecontroleerd?
- 4.3.11. In hoeverre is in de verschillende steden/provincies/gebieden (welke) het hebben van een sponsor vereist voor het verkrijgen van toegang en/of toelating? Wat zijn de voorwaarden die gesteld worden aan de sponsor? Gelden de regels en voorwaarden en/of restricties/vereisten van een sponsor ook voor de situatie waarin een Irakees vanuit het buitenland terugkeert naar Irak, waaronder Bagdad, de zuid-Iraakse provincies en dan met name de stad Basra en de KAR (Arbil), al dan niet met het vliegtuig via Bagdad? Hoe werkt dit uit in de praktijk? Zijn er beperkingen in regelgeving en/of praktijk voor wat betreft bepaalde etnische/religieuze/sociale groepen (welke)?
- 4.3.11.1.1. Is verblijf op basis van een sponsor voor onbepaalde tijd? Indien ontheemden of uit het buitenland teruggekeerde Iraakse vluchtelingen toegang krijgen, kunnen zij zich overal permanent vestigen (toelating

Directie Dienstverlening

Afdeling Expertise
Team Onderzoek en
Expertise Land en Taal

Datum
19 januari 2021

Ons kenmerk
3186774

- verkrijgen)? Zijn hier voorwaarden en/of beperkingen aan verbonden bij wet en/of in de praktijk?
- 4.3.11.1.2. Hoe wordt in deze kwesties omgegaan met personen die werkzaam zijn geweest onder ISIS in bestuur, onderwijs, gezondheidszorg of andere dienstverlening en hun familieleden?
- 4.3.11.1.3. Welke documenten zijn nodig om zich te vestigen in andere gebieden in Irak dan het woongebied waaruit men gevlucht is?
- 4.3.11.1.4. Krijgen ontheemden en/of terugkeerders vanuit het buitenland hulp of uitzonderingen op de regels voor het verkrijgen van documenten
- 4.3.11.1.5. indien zij hun oorspronkelijke documenten niet (meer) hebben? Zo ja, wat is de procedure?
- 4.3.12. Wat is er bekend over het ontruimen van ontheemden-/vluchtelingenkampen en al dan niet gedwongen terugkeer naar het gebied van herkomst van ontheemden al dan niet verblijvend in ontheemden-/vluchtelingenkampen?
- 4.3.13. Tegen welke belemmeringen kan iemand van buiten Bagdad aanlopen indien hij zich wil vestigen in Bagdad? In hoeverre is een vestigingsmogelijkheid afhankelijk van de aanwezigheid van een (sociaal) netwerk? In hoeverre is een vestigingsmogelijkheid in Bagdad beperkt door een soennitische achtergrond?
- 4.3.14. Indien iemand zich in Bagdad vestigt vanwege een vrees elders, in hoeverre kan hij dan een duurzaam bestaan opbouwen in Bagdad?
- 4.3.15. Hoe is de situatie van religieuze minderheden in de KAR (jezidi's, christenen, kaka'i, mandeërs en soennitische Arabieren) die uit het buitenland terugkeren, oorspronkelijk afkomstig zijn uit Centraal-Irak en een tijd in de KAR hebben verbleven met betrekking tot toegang, vestigingsmogelijkheden, en werkgelegenheid in de KAR? Is er een onderscheid te maken tussen religieuze minderheden die van oorsprong in de KAR wonen en religieuze minderheden die als ontheemden naar de KAR zijn gegaan? Zijn er voor opvang in kampen die specifiek bewoond worden door een bepaalde religieuze groep wachtlijsten, zo ja, voor welke kampen? Wat is bekend over de humanitaire omstandigheden in kampen die voornamelijk bewoond worden door jezidi's en die voornamelijk bewoond worden door christenen? Verschilt het dagelijks leven van religieuze minderheden in ontheemdenkampen in de KAR van het dagelijks leven van individuen van religieuze minderheden al dan niet ontheemd in de KAR en (andere) oorspronkelijke inwoners buiten de ontheemdenkampen in de gebieden waar de kampen zijn gelegen? Zo ja, waaruit bestaan de verschillen?
- 4.3.16. Zijn er ontheemdenkampen in centraal-Irak waar veel christenen, jezidis, kaka'i, mandeërs en soennieten verblijven? Zo ja, wat zijn de omstandigheden in die kampen?
- 4.4. Wat houd(t)(en) de vreemdelingenwetgeving(en) in Centraal-Irak en in de KAR in?
- 4.4.1. Hoe verkrijgen vreemdelingen legaal verblijf in Irak?
- 4.4.2. Is het vreemdelingen toegestaan te werken?
- 4.4.3. Kan men zich met een verblijfsvergunning bewegen en vestigen in heel Irak?
- 4.4.4. Hoe werken de wetsbepalingen uit in de praktijk?
- 4.4.5. Wordt in wetgeving en/of praktijk onderscheid gemaakt naar nationaliteit van de vreemdeling?

Directie Dienstverlening

Afdeling Expertise
Team Onderzoek en
Expertise Land en Taal

Datum

19 januari 2021

Ons kenmerk

3186774

- 4.4.6. Welke wetgeving is er in Irak ten aanzien van verblijf van buitenlandse vluchtelingen in Irak en wat houdt deze wetgeving in?
- 4.4.7. Kunt u de huidige regelgeving rondom het verblijfsrecht van Syrische Koerden in de KAR beschrijven? Is het mogelijk om bij terugkeer vanuit een derde land naar Irak nogmaals een verblijfskaart te verkrijgen?
- 4.4.8. Na de val van het regime in 2003 is enige tijd in meerdere ambtsberichten aandacht besteed aan de positie van oud-leden van de Baath partij, en hun familie. Is bekend of deze groeperingen ook nu nog problemen kunnen ondervinden vanwege hun betrokkenheid bij het regime van Saddam Hussein? Speelt de positie die zij ten tijde van het voormalige regime bekleed hebben een rol?

Directie Dienstverlening

Afdeling Expertise
Team Onderzoek en
Expertise Land en Taal

Datum
19 januari 2021

Ons kenmerk
3186774

5. Terugkeer

- 5.1. Zijn er gevallen bekend waarin Irakezen die terugkeerden naar Irak de toegang tot Irak geweigerd werd?
- 5.2. Zijn er uitreisvoorwaarden in Irak?
 - 5.2.1. Zo ja, voor wie gelden deze uitreisvoorwaarden?
 - 5.2.2. Is er een tijdslimiet verbonden aan het uitreisvisum en zo ja: zijn er consequenties voor personen die na het verlopen van hun uitreisvisum terugkeren? Zo ja, wat zijn deze consequenties?
- 5.3. Zijn er gevallen bekend waarin Irakezen die terugkeerden naar Irak toelating/verblijf in een bepaald gebied/stad in Irak geweigerd werd, of is het mogelijk dat dit zou kunnen gebeuren? Zo ja, welke factoren spelen bij weigering een rol? Oftewel, kunnen Irakezen die terugkeren naar Irak zich overal in Irak vestigen of zijn hier beperkingen aan verbonden in wetgeving en/of praktijk (welke)?
- 5.4. Zijn berichten bekend over Irakezen die na inreis vanuit het buitenland aan een onderzoek werden onderworpen? Zo ja, hoe verloopt dit onderzoek? Zijn er berichten bekend over Irakezen die na inreis vanuit het buitenland vast werden gezet? Zo ja, waar vond de bewaring plaats en voor hoe lang; werd onvoorwaardelijk vrijgelaten en zo niet, in welke gevallen niet; zijn gevallen van mishandeling tijdens bewaring bekend; werden leden van bepaalde bevolkingsgroepen onder hen anders behandeld?
- 5.5. Wat zijn de activiteiten van (internationale) organisaties in en ten aanzien van Irak met betrekking tot terugkeer en huisvesting?
- 5.6. Zijn er berichten bekend over uit het westen teruggekeerde Irakezen die negatief bejegend zijn van de kant van de autoriteiten, personen werkzaam bij de autoriteiten of derden, door het feit dat zij in het westen hebben verbleven? Zo ja, waaruit bestond de bejegening en welke factoren speelden bij de negatieve bejegening een rol?
- 5.7. Wat zijn de consequenties van illegale uitreis?

Indien u vragen heeft over bovengenoemde opmerkingen, kunt u contact opnemen met Team Onderzoek en Expertise Land en Taal.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

Directie Dienstverlening

Afdeling Expertise
Team Onderzoek en
Expertise Land en Taal

Datum

19 januari 2021

Ons kenmerk

3186774